

Глуздьєв О.О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КІОТСЬКИЙ ПРОТОКОЛ І ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Зміна клімату в наш час (зараз все частіше став вживатися термін «глобальне потепління») — це процес поступового зростання середньорічної температури атмосфери Землі та Світового океану. Наприкінці ХХ століття це питання набуло значної актуальності, наслідком чого стала зацікавленість Організації Об'єднаних Націй у даній проблемі.

У 1988 році спільно Світовою метеорологічною організацією і Програмою ООН з навколишнього середовища для оцінки наукової інформації, що стосується зміни клімату, і формулювання реальних стратегій реагування на ці зміни було створено Міжурядову групу експертів зі зміни клімату (IPCC).

Задля зменшення антропогенного впливу, що спричиняє зміну клімату, під егідою ООН було прийнято два першочергові міжнародно-правові акти у цій сфері: Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату та Кіотський протокол до неї.

Кіотський протокол набрав чинності 16 лютого 2005 року. Нині Кіотський протокол ратифікований 176 країнами і ЄС. Суттєвою втратою для ефективності механізмів, передбачених цим документом, є відмова США від його ратифікації. Кіотський протокол є міжнародно-правовим документом, що закріплює кількісні зобов'язання держав-учасниць з обмеження та зниження викидів парникових газів в атмосферу в період 2008-2012 років.

Кіотський протокол визначає три механізми гнучкості, які можуть застосовуватися сторонами Додатку I Рамкової конвенції ООН про зміну клімату на додачу до власних внутрішніх дій, щоб сприяти їм у досягненні цілей відносно викидів. Цими трьома механізмами є проекти спільного впровадження (стаття 6), механізм чистого розвитку (стаття 12), торгівля квотами (стаття 17). Незважаючи на неمالу кількість критики, зокрема щодо практичних аспектів реалізації цього документу, механізми, передбачені Кіотським протоколом зараз є найдієвішими щодо боротьби з глобальним потеплінням у світовому масштабі.

Нормативні акти права зміни клімату Європейського Союзу приймаються, як правило, на виконання зобов'язань за Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату та Кіотським протоколом. Однак регулювання Європейського Союзу у цій сфері відрізняється більшою деталізованістю в порівнянні з універсальними міжнародними актами. Деякі з актів права Євросоюзу у цій сфері, зокрема директиви, є настільки деталізованими, що становлять самодостатню сукупність норм, яка вимагає від національних органів влади лише переписувати формулювання, а не викладати їх за змістом у національному законодавстві. Право зміни клімату Європейського Союзу забезпечує енергетичне регулювання ефективніше, ніж у будь-якому іншому регіоні світу.

У визначенні способів скорочення викидів парникових газів у Євросоюзі провідну роль відіграють дві директиви. Перша з них — це Директива 2003/87/ЕС від 13 жовтня 2003 про встановлення схеми торгівлі квотами на викиди парникових газів всередині Співтовариства (вона діє зі змінами, внесеними у 2004 році Директивою 2004/101/ЕС, але в цілому залишилася у тому ж вигляді). Друга — це Директива 2003/96/ЕС від 27 жовтня 2003 року про реструктуризацію основ оподаткування продуктів енергії і електроенергії Співтовариства.

В різних державах-членах Євросоюзу скорочення викидів парникових газів здійснюється з ширшим застосуванням першої або другої директиви.

Так, у Великій Британії і Нідерландах пішли шляхом створення ефективного внутрішнього ринку квот. Кліматична програма Великої Британії включає в себе внутрішню систему торгівлі квотами, яка почала працювати з 2002 року. Участь підприємств у ній будується на добровільній основі. Система відкрита для всіх секторів економіки країни, крім транспорту та енергетики.

У Німеччині пішли шляхом реформування енергетичного оподаткування за не досить ефективної системи торгівлі скороченими викидами. Саме німецький підхід до скорочення викидів парникових газів видається найбільш вдалим для застосування в Україні в контексті виконання нею зобов'язань за Кіотським протоколом та євроінтеграційних прагнень, оскільки створення дієвого внутрішнього ринку квот вимагає дуже високого рівня ефективності ринкових механізмів та розвитку ринкової економіки.

В грудні 2009 року у Копенгагені відбулася конференція зі зміни клімату, метою якої було прийняття документу, що мав прийти на зміну Кіотському протоколу після 2012 року. Досягти цієї мети не вдалося. Наступні конференції зі зміни клімату мають відбутися у Мексиці та ПАР у 2010 та 2011 роках відповідно.

Игнатенко О.С.

Международный гуманитарный университет

БОРЬБА С ЗАГРЯЗНЕНИЕМ МИРОВОГО ОКЕАНА

На сегодняшний день одной из актуальных проблем международного морского права является загрязнение Мирового океана. Источниками загрязнения морской среды являются: деятельность государств, юридических и частных лиц по разведке и разработке ресурсов морского дна, по захоронению отходов, по организации и эксплуатации судоходства, а также использование атмосферы и космического пространства и его отрицательное воздействие на морскую среду. Значительную угрозу морской среде представляют аварии судов, особенно танкеров, груженых нефтью.